

İlhami Faydagör idi.

İlk günler yalnızca istediği yazmaları çıkarıyor ve rahatsız olmadan çalışmasını sağlamaya çalışıyordum. O ise çıkardığım her yazmadan sonra, beni yorup rahatsız ettiğini düşünerek binbir teşekkülle, özürler diliyordu. Ne kadar uğraştysam da benim bu işi görevim olarak zevkle yaptığımı bir türlü kabul ettirememiştim. O ince, nazik bir insan ve karşısındaki yormaktan, kırmaktan çekinen tavırlarıyla tam bir İstanbul efendisiydi. Onu tanıyan biri bu davranışların kesinlikle yapmacıklık olmadığını anlardı.

Dr. İlhami Bey, daha sonraları kütüphanemizin en devamlı okuyucusu, kürsüdeki çözülmeyen her belgenin okunmasında yardımcı oldu. Zamanla yavaş yavaş dostluğumuz ve samimiyetimiz arttı. Ve o benim en yakın arkadaşlarımdan biri ve dert ortağım oldu. Geçmişteki deneyimlerini ve derin bilgisini tadına doyum olmaz sohbetleriyle ortaya koyuyordu. Herkese elinden gelen her türlü yardımı yapıyor, başkalarının bir işi için kendi çalışmasını bırakıp günlerce uğraşıyordu. Verdiği bir sözü yerine getirmede kimse görmemişti. Hatta bazı tanıdıkları için mezuniyet tezi bile hazırlamıştı.

Mütevazı kişiliği yüzünden hiç bir zaman kendini ön plâna çıkarmamıştı. Hep ailesi, yakınları, sevdikleri için çalışmış ve yaşamıştı. Ne yazık ki bu fedakâr kişiliği yüzünden de onca birikiminin, emeğinin, bilgi ve becerisinin semeresini görmeden yaşama veda etti.

Emeklilik günlerini kitap ve dergi tarayarak geçirdi. Haftanın belli günlerinde hiç aksatmadan değişik kütüphanelerde çalışıyor, pazartesi

ve perşembe günleri Tıp Tarihi Kütüphanesi'ne geliyordu. Bu düzenli çalışmalarının amacı tıp, botanik ve eczacılık yazmalarından yararlanarak bir "Faydalı Bitkiler Sözlüğü" yayınlamaktı. Maalesef bu büyük emekler harcadığı çalışmasını yayınlamaya da fırsat bulamadı.

Tıp Tarihi Kürsüsü'ne yaptığı her türlü manevi yardımın yanı sıra maddi bakımdan da pek çok yardımları oldu. Müzenin kuruluşunda yaptığı para yardımlarının yanında, çok sayıda eski tıbbi aletlerini de müzeye bağışladı.

Bütün bu uğraşlarının dışında en büyük merakı edebiyat idi. Pek çok edebî eseri okumuş ve özümsemişti. Ayrıca şiirle de çok yakından ilgilenirdi. Baki'nin, Şeyh Galib'in ve diğer pek çok şairin şiirlerini ezbere çok güzel okur ve kendi de güzel şiirler yazardı. Sohbetlerinin arasına mutlaka konu ile ilgili birkaç dize katar, konuşmayı akıcı bir hale getirirdi. Fakat ne yazık ki bütün diğer yönleri gibi edebiyatçı ve şair kişiliği de her zaman gizli kaldı ve değerlendirilemedi.

Yaşamının son iki yılında yakalandığı amasız hastalık onun içten içe kemirirken, o durumunun gidererek kötüleştiği zamanlarda bile çalışmalarını sürdürdü. Çalışmalarına son anlarına kadar tevekkül içinde devam etti. Hastalığının ne olduğunu ve nasıl sonuçlandığını çok iyi bildiği halde çevresini üzmemek için bunu hiç belli etmedi. Nihayet ölümü de kişiliğine uygun olarak sessiz sedasız oldu. Vefatını ancak defnedildikten bir gün sonraki gazete ilânından öğrenebildik. Ve ona karşı son görevimizi bile yerine getiremedik. Ruhunu sadolsun.

Gülten Özkan Dinç.

Prof. Dr. Muammer Kemal Özergin (1903-1986)

1946 yılıydı. İlkokul sıralarındaydım. Feriköy Çobanoğlu sokağının bir ucunda biz, diğer ucunda Muammer Ağabey ve ailesi otururdu.

İlkokul yaşlarında 8 yaş fark, önemli bir farktır. Ben ilkokul bitirirken, lise son sınıfta olan Prof. Dr. Muammer Kemal Özergin, benim ve kardeşimin üzerinde büyük etkiler yapmıştır.

1950 yazının sıcak bir gününde ikimiz için kartondan kestiği Hacivat ve Karagöz, Beberuhi'yi hatırlıyorum. Bunları alacak ve yine ondan aldığımız bir Karagöz kitabını okuyarak aynı akşam ev halkına Karagöz oynatacaktık. Başka bir gün, bizi Bağdatlı Rûhî ile, Yunus Emre ile tanıştırmıştı. 1949 yazında bir gün, o zaman bomboş olan Hisarüstü'ne Boğaz yönünden turmanmış ve Nafi Baba türbesini bize

Prof. Dr. Muammer Kemal Özergin

(1903-1986)

göstermişti. 1976 dan sonraki yıllarda çok sık görüşmedik. Biraz içine kapanık ve etrafı ile görüşmeyi azaltmış bir ruh halinde, inzivada çalışmayı seçmişti. Kendisinin etrafı bir biyografisini ve yayın listesini Doç. Dr. Osman Sertkaya'nın yayımlayacağını öğrendim. Fakat, bir tarih ve Türk kültürü aşığı olan Muammer Kemal Bey'i bir defa da Tıp Tarihi Araştırmaları Yıllığında anmak istedim. Muammer Kemal Bey, Prof. Dr. E. Kadri Unat Hoca'nın da yakın akrabası idi. Öğrencilerine ve bütün dostlarına başsağlığı, kendisine Allah'tan rahmet dilerim.

Muammer Kemal Bey 30 Haziran 1930 yılında İstanbul'da dünyaya geldi Babası Harput'lu Hafız Fethullah Bey, annesi Erzurum'lu Şefika Hanım'dır. İlkokulu Bomonti 44. İlkokul'da (şimdi Talâtpaşa İlkokulu), ortaokulu Kabataş Lisesi'nde, liseyi Beyoğlu (Atatürk) Lisesi'nde okuduktan sonra İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nin Tarih ve Türkoloji bölümlerinden 1955 yılı Haziran'ında mezun oldu. Aynı yıl Edebiyat Fakültesi Tarih bölümünün Ord. Prof. Mükrimin Halil Yınanç'ın başkanı olduğu Ortaçağ Tarih kürsüsüne asistan olarak alındı. 1957 yılında İstanbul Enstitüsünün musiki bölümüne delçge seçildi. 1959 yılında "Anadolu Selçukluları Çağında Anadolu Yolları" tezi ile doktor, 1968 yılında "Dimaşk Melikliği ve Dimaşk Atabeği Zahir al-Din Toğteğin" tezi ile doçent oldu. 1971 yılında kendi isteği ile Erzurum Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih bölümüne geçti. Orada bir müddet tarih bölümü başkanlığı yaptı. Daha sonra, 1973 yılında Trabzon Karadeniz Teknik Üniversitesi Temel Bilimler Fakültesi'ne yine kendi isteği ile geçti. 1974 yılında profesör oldu. Aynı yıl Temel Bilimler Fakültesi'ne dekan

Dergi / Kitap
Kütüphanede Mevcuttur

20 OCAK 1994

TIP TARİHİ ARAŞTIRMALARI-3

İstanbul - 1989 . s. 191 - 192.

HISTORY OF MEDICINE STUDES-3

gücümüzle çalışıyoruz ve çalışmalarımızı sürdürmeye de kararlıyız. Fen-Edebiyat Fakültemizin Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü ile Eğitim Fakültemizin Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Bölümünde, bu konu ile ilgili çalışmalar, araştırmalar yapılmakta, öğrencilerimize lisans tezi seviyesinde derleme çalışmaları yaptırılmakta, öğretim üyelerimiz tarafından gerçekleştirilen seminer, sempozyum, panel ve kongrelere bildiriler sunulmaktadır. Konya ve yöresi başta olmak üzere; bütün vatan coğrafyasında halk kültürümüzün temel direkleri olan halk edebiyatı folklor ve aşıklar geleneği etrafında teşekkül eden bütün malzemeyi, vesikaları toplamak ve bunların resmi kuruluşunu tamamlamak üzere olduğumuz Türk Halk Kültürü ve Folklor Araştırma Merkezi'nde toplayarak, kuracağımız bir arşivde koruma altına almak, üzerlerindeki ilmi araştırmalarda bulunmak ve daha sonra da bu Merkez'in yayın organı olarak çıkarılmayı planladığımız üç aylık bir dergide yayınlamak azmindeyiz.

Üniversitemiz, değerli ozanlarımızın, âşıklarımızın eserlerini kayda geçirmeye, tesbite, tahlille ve nesre hazırdır. Biz, memleket ve millete hizmet edenlerin takdirdikâriyiz. Daima hizmet erbabının yanındayız. Hizmetleri değerlendirmek şaşmaz şiarımızdır."

Prof. Dr. Halil Cin, daha sonraki günlerde âşıklara, Türkiye'de ilk olarak büyük bir imkân sağlandığını açıkladı. Buna göre, Türkiye'nin neresinde bulunursa bulunsun, âşıklar ve alle fertleri, Selçuk Üniversitesi tıp tesislerinden istifade edebileceklerdir. Nitekim Konya'daki âşıkların hemen hepsi de Konya'da muayene olmuşlar ve ihtiyacı olanlar gözlüklerini ücretsiz temin edebilmişlerdir.

Şölenin son günü, seçici kurul yarışma sonuçlarını şöyle açıkladı :

ATIŞMA DALI (Yunus Emre Ödülü)

1. Deryamı Baba, 2. Eyyûbi 3. Hasretî

EN GÜZEL MEMLEKET TÜRKÜSÜ DALI (Köroğlu Ödülü) :

1. Hacı Karakılıçık, 2. Nurgah Bacı, 3. Hayranî.

EN GÜZEL MEMLEKET ŞİİRİ DALI (Erzurumlu Emrah Ödülü) :

1. Abdülvahap Kocaman, 2. Gürünlü Gülhanî, 3. Halil Karabulut.

MUAMMA DALI (Aşık Şem'i Ödülü) :

1. Şerif Selimi, 2. Zülfikar Divanî, 3. Kamalî Bulbul.

HİKAYELİ TÜRKÜ DALI (Şenlik Ödülü) :

1. Ahmet Poyrazoğlu, 2. Osman Feymanî, 3. Kara Mehmet ve Veli Akbulak.

GÜZELLEME DALI (Kuracaoğlu Ödülü) :

1. İsmail Cengiz Azerî, 2. Yusuf Yıldız, 3. Beyanî ve Şihhoğlu.

DOĞMACA ŞİİR DALI (Veysel Ödülü) :

1. Hazım Demirci, 2. Musa Merdanoglu, 3. Ali İlhâmî.

DOĞMACA TÜRKÜ DALI (Ferrahlî Ödülü) :

1. Mehmet Yılmaz, 2. Maksut Koca, 3. Mehmet Oktay.

USTA MALİ TÜRKÜ DALI (Davut Sularî Ödülü) :

1. Mürsel Sinan, 2. Haydar Arslan, 3. İsa Oğuz.

KOÇAKLAMA VE LEBDEĞMEZ DALI (Dadaloğlu Ödülü) :

1. Ali Rahmani, 2. Dursun Durdağı, 3. Yaşar Bayramî ve Cafer Dertli.

Ayrıca, âşıkların seçici kurula yazılı olarak verdikleri şiirlerinin değerlendirilmesinden sonra "Yılın 7 Şiiri" seçildi. Bu 7 şiir Hazım Demirci, Zülfikar Divanî, Dursun Durdağı, Halil Karabulut, Gülhanî, Maksut Koca ve Eyyûbi adlı âşıklara aitti.

İrfan Ünver Nasrattinoğlu

Prof. Dr. MUAMMER KEMAL ÖZERGİN (1930 - 1986)

Muammer Kemal Özergin, 1930 tarihinde İstanbul'da doğdu. Babası Feyzullah Bey'dir, 1955 tarihinde İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nden mezun oldu. Mezuniyet çalışması "Alâeddin Keykubad I Devri Kitâbeleri" dir; sonraki yıllarda da kitâbeler üzerinde çalışmaya devam etmiştir.

Mezun olduktan sonra Edebiyat Fakültesi Ortayağ kürsüsüne asistan oldu. 1959 tarihinde, "Anadolu Selçukluları Zamanında Anadolu Yolları" adlı araştırması ile doktor pâyesini kazandı. Bir süre sonra da "Tuğtekin" üzerindeki çalışması ile doçent olmuştur (1968).

Doçentliğinden sonra Umumi Türk Tarihî kürsüsüne geçen Muammer K. Özergin, vazifesini Erzurum Atatürk Üniversitesi'ne nakletti; 1971. Oradan Karadeniz Teknik Üniversitesi'ne geçmiş, nihâyet İstanbul, Yüksek İslâm Enstitüsü'nden emekliye ayrılmıştır. 10 Ekim 1962'den beri, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü'nün üyesi idi.

Bir zaman rahatsız ve hasta yattıktan sonra, 19 Ekim 1986 tarihinde Allah'ın rahmetine kavuşmuştur. Ünsan Ha-

nım'la evli idi. Kutlu adı bir kızı vardı.

Arap ve Fars filolojisi yanında Türk Dili ve Edebiyatı sertifikalarını da almış olan rahmetli hocam, kitâbeler, sikkeler ve özellikle tarihin edebî kaynakları konusunda oldukça hazırlıklı idi. İngilizce yanında Fransızca ve Almanca'yı da istifade edecek kadar öğrenmişti; son yıllarda Rusça'yı da öğrenmeye gayret ediyordu.

Rahmetli Prof. Özergin'in kitap ve musiki, ayrıca iki mühim işliliği idi. Bu satırların yazarı da klasik müziğin seçkin nümunelerini ilk def'a onun evinde dinlemiştir. Bir büyük merakı da kitap idi. Güzel bir kitaplığı olup, gençliğinde eline geçen bütün parayı kitaplara verdiği için ailesi tarafından kitap alması yasaklanmıştı. O, çaroyı, kitapları önce paspasın altına saklayıp eve eli bog girerek bulmuştu.

Dünyadaki bütün yayınları takib etmeye çalışırdı. O'nun bir büyük vassı da çalışını ve çalışmak isteyenleri teşvik etmesi idi.

Rahmetli Özergin'in büyük bir kitabı maalesef yoktur; fakat pek çok alandaki makaleleri onun emeklerini, tam olmasa da az çok yansıtmaktadır.

Dr. Tuncer Baykara

26 KASIM 1993

Bölümü'ndeki (1971) görevi süresince pekişmesini sağlamıştır. Bu bölümde bir süre başkanlık yapan M. K. Özergin'in aynı şekilde, Prof. Dr. Haluk İpekten ile birlikte yazdıkları makalelerde de Türk diline karşı gösterdiği hassasiyet belli olmaktadır.

1968 yılında "Dımaşk Melikliği ve Dımaşk Atabeği Zahir al-Din Toğ-Tegin" başlıklı orijinal araştırmasıyla doçent olan Özergin, 1973 yılında Trabzon Karadeniz Teknik Üniversitesi'ne kendi isteği ile geçmiş, 1974 de profesör, aynı yıl Temel Bilimler Fakültesi Dekanı olmuştur. Daha sonra doğum yeri olan İstanbul'a tekrar dönmüş, 1981 yılında isteyerek emekli oluncaya kadar şimdi Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi olan eski İstanbul Yüksek İslâm Enstitüsü'nde görev yapmıştır.

Emekli olduktan sonra da çalışmalarını sürdüren Özergin, genel anlamda Türkoloji alanının bütün şubeleriyle ilgilenmiş; tarih, epigrafi, coğrafya, etnoloji, dil, edebiyat, sanat, musiki ve folklorla ilgili pek çok yazı yazmıştır. M. Kemal Özergin, M. Reşidoğlu müstear adıyla muhtelif makaleler de neşretmiştir. Sağlam kişilik çizgisini hep koruyan, inandığı değerlerden taviz vermeyen Özergin'i kaybetmenin acısını yaşıyoruz.

Yayınlanan eserlerinden bulabildiklerimizi bir bibliyografya halinde sunmakla bir ölçüde de olsa hatırasına duyduğumuz saygıyı ifade ediyor, yeri doldurulamaz hocamıza Tanrı'dan rahmet diliyoruz.

Türklük Araştırmaları Dergisi,

sayı: 3, 1987 (İstanbul-1988) Ankara, s. 285-292.

Dergi / Kitap
Kütüphanesinde mevcuttur

Makaleler ve medce kısmı
okulda istik. ediliş

BİBLİYOGRAFYA

1955

Anadolu Selçuklularından Sultan Alaaddin Keykubad 1 Devri Kitâbeleri, İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü Lisans tezi.

1956

- "İki Yeni Eser" *Bilgi*, sayı 111-112 (Haziran-Temmuz)
- "İstanbul Enstitüsü Dergisi" *Bilgi*, sayı 113-114, (Ağustos-Eylül)
- "Aydın Dergileri 4" *Bilgi*, sayı 117 (Aralık), M. Reşidoğlu müstear adıyla.
- "Mevlâna'nın Eserleri" *Bilgi*, sayı 117 (Aralık) M. Reşidoğlu müstear adıyla.

1957

- "Türkler ve Medeniyetleri", *Bilgi*, sayı 119, (Şubat), M. Reşidoğlu müstear adıyla.
- "Cemal Nadir Güler, (Ölümünün 10. Yılında)", *Bilgi*, sayı 119, (Şubat).
- Faüh'in Elbiseleri" *Bilgi*, sayı 122, (Mayıs), M. Reşidoğlu müstear adıyla.
- "Keşfü'z-zunûn", *Bilgi*, sayı 128, (Kasım), M. Reşidoğlu müstear adıyla.
- "Kitap Haberleri", *İstanbul Enstitüsü Dergisi*, 111.

1958

— "Üsküdar-Bostancıbaşı Derbendi Güzergâhı Mimari eserlerinin Kitabeleri", *TD*, IX/13, 111-132.

1959

— *Anadolu Selçuklu Çağında Anadolu Yolları*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü Doktora Tezi.

— "Sultan Ahmed 111. Devri Hadiselerine Âid Tarih Manzumeleri" *TD*, X/14, 125-146. (H. İpekten ile beraber)

1960

— "Ahmed Paşa'nın Tarih Manzumeleri (855-896/1451-1491)", *TDED*, X, 161-184.

1963

— "Anadolu Yemekleri ve Türk Mutfağı" (Hâmid Z. Koşay ve Âkile Ülküran ile beraber), *TKD*, sayı 5 (Mart)

— "Yugoslavya'da Yaşayan Türkler" *TKD*, sayı 11 (Eylül).

— "Türkiye'deki Kazak Türklerinden Bir Kısmı Amerika'ya Göçe Hazırlanıyor" *TKD*, sayı 10 (Ağustos)